

ASPECTE GENERALE PRIVIND PROFILUL MIGRAȚIONAL AL MIGRANȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII

GENERAL ASPECTS OF MIGRATION PROFILE OF MOLDOVAN MIGRANTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

CZU: 314.743 (478+73)

Rodica RUSU,
doctor în științe politice, conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

The article analyzes the emigration flow from the Republic of Moldova to the US based on statistical data provided by specialized institutions. It investigates the ways of emigration, the reasons behind the decision to emigrate and the interaction with the host community. The connection with the country of origin and the sources of information of the emigrants on social-political events are of particular interest. Associations of Moldovan communities in the US are an important potential for the development of the Republic of Moldova. They have a level of knowledge and skills that could be successfully implemented in the country of origin.

Keywords: diaspora, emigrants, country of origin, legally permanent residence status, transnationalism, diaspora associations.

REZUMAT

Articolul analizează fluxul emigrațional din Republica Moldova spre SUA în baza datelor statistice oferite de instituțiile specializate. Se cercetează modalitățile de emigrare, motivele care stau la baza luării deciziei de emigrare și interacțiunea cu comunitatea gazdă. Un interes deosebit prezintă legătura cu țara de origine, sursele de informare ale emigranților privind evenimentele social-politice. Asociațiile comunităților de moldoveni aflați în SUA constituie un potențial important pentru dezvoltarea Republicii Moldova, aceștia posedă un nivel de cunoștințe și abilități care ar putea fi implementate cu succes în țara de origine.

Cuvinte-cheie: diasporă, emigranți, țară de origine, statut de reședință permanentă legală, transnaționalism, asociațiile diasporei.

SUA rămâne a fi țara de destinație spre care se îndreaptă anual emigranții din majoritatea statelor lumii. În pofida restricțiilor migraționale din ultimii ani, continuă să rămână atractivă pentru cei aflați în căutarea visului american.

Conform datelor Biroului Național de Sta-

tistică, numărul emigranților din Republica Moldova în SUA în ultimii ani este în medie de 400-500 de persoane pe an. Aceste realități sunt condiționate de distanța geografică și procesul dificil de obținere a unei vize. Analizând diagrama nr. 1, constatăm că fluxuri semnificative din Republica Moldova au ajuns

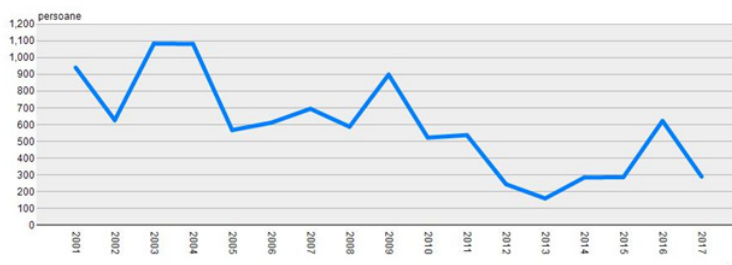
în SUA după anul 2000. Criza economică și financiară prin care a trecut Federația Rusă în anul 1998 a declanșat un flux de migrație în masă din Moldova. Acest flux de migrație în masă a avut loc drept răspuns la sărăcia acută. Evenimentele politice turbulente din 2009 au determinat creșterea numărului emigranților spre SUA în virtutea prevederilor democratice funcționale în statul american.

ca familie tânără. Ne-a influențat situația politică din țară și faptul că vroiam să încercăm ceva nou. Ideea că ne-am gândit că dacă ne întoarcem – ce pot eu să-i ofer copilului meu în Moldova? Ce viitor? F27E

De regulă, emigrarea în SUA presupune un proces mai îndelungat, decizii bine gândite și asumate ținând cont de distanță (ceea ce implică și anumite costuri destul de înalte)

Diagrama 1. Numărul emigranților din Republica Moldova în SUA, 2001-2017.

Emigranți plecați în SUA pentru a se stabili temporar sau permanent

Sursa. [2].

În general, dacă e să ne referim la numărul moldovenilor aflați în SUA¹, oficialitățile de la ambasada Republicii Moldova în Statele Unite ale Americii au menționat că:

- Sunt aproximativ 48 mii de cetățeni moldoveni. Nu există un decalaj proeminent între numărul de cetățeni, pe sexe, raportul fiind echilibrat. Din punctul de vedere al nivelului de educație, aproximativ 65-70% din cetățenii Republicii Moldova care locuiesc în Statele Unite au studii superioare nefinisate.

Dacă e să ne referim la motivul emigrării, condițiile mai bune de trai, posibilitățile de a deschide o afacere, lipsa corupției și curiozitatea de a cunoaște un sistem total diferit de valori, mentalitate au determinat și continuă să determine deciziile de emigrare a moldovenilor în SUA.

- Am câștigat Green Cardul înainte de nuntă și ne-am gândit să mergem în luna de miere, să vedem dacă ne place. Am rămas, am început să muncim. În Moldova e mai complicat

și condițiile de intrare în țară. Un număr semnificativ de emigranți moldoveni îl reprezintă studenții care au plecat în SUA prin intermediul programului Work and Travel, ceea ce explică procentajul ridicat de emigranți cu studii superioare terminate. De exemplu, în anul 2016, după expirarea programului, 40% nu s-au întors în Moldova (afirmația aparține ambasadorului SUA, James Petit, în Republica Moldova în cadrul vizitei la Academia de Administrare Publică, pe 17 ianuarie 2017). [11] Rămăși în SUA, aplică la statutul de solicitant de azil; motivele invocate pot fi diverse: discriminarea în țară pe motive religioase, etnice, de orientare sexuală (uneori nefondate).

O altă modalitate de a ajunge în SUA reprezintă obținerea Green card-ului. Programul Diversity Immigrant Visa Program sau „Green Card lottery” a fost elaborat de către guvernul SUA prin Actul de Imigrare din 1990, pentru țările cu rate mici de imigrare. Programul oferă vizitatorilor 50 mii de vize pe an

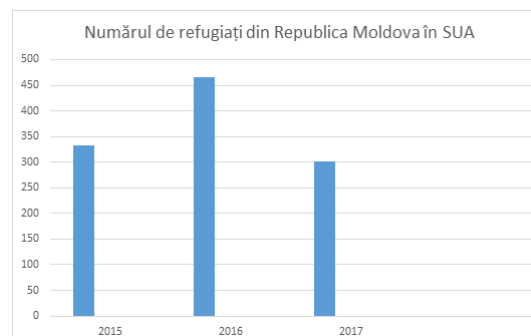
¹ Cercetările au fost efectuate în cadrul Fulbright Visiting Scholar Program, februarie-iunie 2017, tema proiectului de cercetare fiind Rolul diasporei în transferul valorilor politice în țara de origine. Una din metodele de cercetare a inclus interviul aprofundat cu emigranții din Republica Moldova. Interviuurile utilizate în cercetarea dată au fost realizate în perioada desfășurării proiectului.

pentru persoanele eligibile din diferite țări ale lumii. Beneficiarii acestor 50 de mii de vize în SUA sunt selectați aleatoriu, prin loterie, iar înregistrarea la această loterie se face doar pe site-ul www.dvlottery.state.gov. Conform unor site-uri, doar 6 mii de cetățeni ai Republicii Moldova au profitat de această șansă și au devenit posesorii Green Card începând cu 1994. Pe de altă parte, datele statistice indică faptul că anual aproximativ 900 de cetățeni ai Republicii Moldova câștigă Green Card. [8] În comparație cu alte state din regiune - Belarus (35 la sută), Albania (29 la sută), Bulgaria (28 la sută) și Ucraina (23 la sută) - 36 la sută din rezidenți cu statut permanent din Republica Moldova au beneficiat de Green Card. [9]

O altă opțiune de emigrare în SUA, caracteristică pentru Republica Moldova, este în calitate de refugiați/solicitanți de azil. Cele mai frecvente motive invocate de discriminare se bazează pe aspectul de religie, politic. În 2014, aproximativ 23% din migranții din Moldova s-au calificat ca refugiați sau solicitanți de azil. De regulă, aceștia migrează în componența familiilor numeroase și se stabilesc compact în anumite zone.

- Am aplicat la azil politic, era pe timpul când erau comuniștii la guvernare. Dosarul s-a examinat timp de 7,5 ani. Timpul ăsta am așteptat, interviuri, judecăți... M32S

Diagrama 2. Numărul de refugiați din Republica Moldova în SUA, 2015-2017.

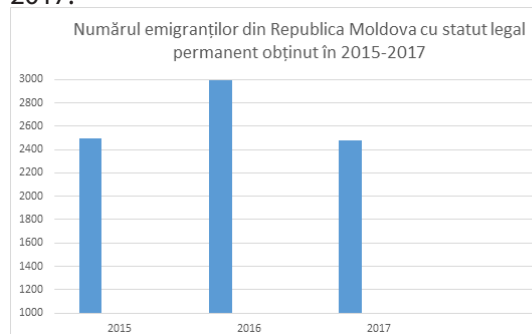

Sursa. [3].

Există o tendință clară orientată spre migrația legală și legalizarea statului încă în pri-

mele etape ale migrației. Legalizarea asigură venituri mai mari și reduce vulnerabilitatea migranților pentru exploatarea prin muncă sau alte efecte negative, returnarea. Acest fapt arată că, deși, inițial, mulți moldoveni au plecat peste hotare pe căi neformale, majoritatea reușesc să-și legalizeze statutul în timp foarte scurt (doar câțiva ani).

Diagrama 3. Numărul emigranților din Republica Moldova care au obținut statut de reședință permanentă legală în SUA, 2015-2017.

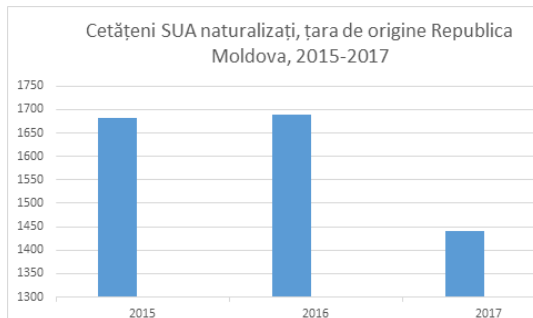
Sursa. [4].

În general, emigrarea spre SUA presupune stabilirea cu traiul, obținerea statutului de reședință permanentă, ulterior naturalizarea sau obținerea cetățeniei americane, astfel emigranții din Republica Moldova tind să inițieze procesul de legalizare imediat.

O altă modalitate de a emigra în SUA prezintă contractul de muncă. De regulă, muncitorii migranți cu contract de muncă sunt persoane înalt calificate dislocate în zonele industrializate (de ex., în sfera IT în statul Washington), dețin un statut legal, sunt naturalizați sau în proces de naturalizare. Una dintre caracteristicile definitorii ale migranților moldoveni este nivelul înalt al educației și al experienței lor profesionale – profil care reflectă pe cel al întregii populații. Permisul de ședere permanentă - green cardul - este eliberat pentru o perioadă de 10 ani. Termenul de naturalizare este după 5 ani de ședere legală.

Deși emigrarea în SUA presupune pentru majoritatea stabilirea cu traiul și obținerea cetățeniei americane, unii intervievați expri-

Diagrama 4. Numărul de cetățeni SUA naturalizați conform țării de origine, Republica Moldova, 2015-2017.

Sursa. [5].

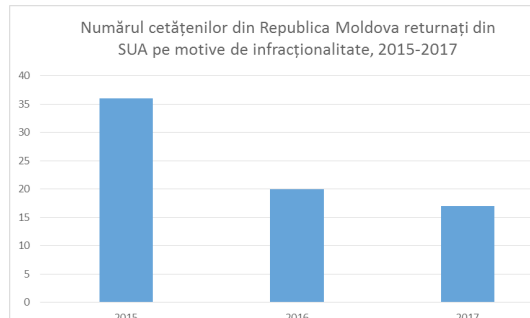
mând clar intenția de a rămâne în SUA permanent, dorința de revenire se păstrează la un procent redus de emigranți moldoveni. Aceasta este condiționată de calitatea reformelor inițiate în Republica Moldova, de tendințele generale de dezvoltare.

În primul an vroiam să mă întorc acasă. Acum am început să mă adaptez și nu vreau să mă întorc. Prima perioadă, când am conștientizat că nu mă mai întorc acasă, vreau o viață decentă aici, și dacă nu ai acte, ai o frică că te întorci acasă... Visam de zeci de ori că mă trezeam acasă, primul gând – cum să mă întorc înapoi, ce să fac. Toate gândurile erau – cum să mă întorc în SUA... Acasă fusem persecutat pentru acțiunile din 7 aprilie 2009... M28N

Interacțiunea cu comunitatea-gazdă este una prietenoasă, situație valabilă și pentru alte state sau țări de destinație, emigranții din Republica Moldova fiind bine văzuți de americani, care îi descriu ca fiind muncitori, responsabili, pașnici. Acestea sunt confirmate și de către datele Departamentului Securitate Internă SUA, dacă e să analizăm situația returnărilor pe motiv de infracțiuni, acestea sunt ne semnificative, în comparație cu imigranții din alte state (Mexic, El Salvador, Guatemala sunt în topul țărilor cu cei mai mulți infractori returnați din SUA).

Legătura cu țara de origine este asigurată prin intermediul tehnologiilor informaționale,

Diagrama 5. Numărul cetățenilor din Republica Moldova returnați pe motiv de infracțiuni, 2015-2017.

Sursa. [6].

majoritatea intervievaților au afirmat că mențin relația cu părinții, familia extinsă zilnic sau săptămânal prin Skype și alte rețele de socializare. Cu cât este mai mare perioada de ședere, cu atât intensitatea comunicării cu cei rămași în Republica Moldova se diminuează. O altă tendință este chemarea în vizită a părinților, în locul vizitelor mai dese la baștină.

Referitor la informarea privind evenimentele social-politice și economice din Republica Moldova, chiar dacă un număr mare de emigranți au obținut statut permanent de ședere în SUA sau cetățenie, aceștia continuă să urmărească destul de des buletinele de știri, să se informeze de pe site-uri de noutăți, preponderent în perioada preelectorală. Reprezintă o formă de menținere a relației cu țara de origine. Tehnologiile oferă o „coprezență” în ambele state, deoarece „aici” și „acolo” și-au pierdut o parte din înțeles într-un anumit fel.

Transnaționalizarea legată de dezvoltarea capitalismului postindustrial favorizează migrația, precum și menținerea unei conexiuni pe care B. Anderson o numește „naționalismul de distanță lungă”. [1, p. 58-74] Imigranții sau descendenții acestora își asigură prezența lor în țările de destinație în conformitate cu relația cu țara de origine, și ei încearcă să influențeze politicile țării-gazdă în favoarea statului, națiunii sau a oamenilor cu care simt „o legătură”.

Mă simt acasă ...în avion, când mă pornesc de aici și acasă ajung în Moldova și invers, mă

pornesc de acolo și acuș ajung în SUA. Te simți acasă și aici, și acolo... Și în același timp, aici nu te simți de-al lor și nici acasă nu te regăsești... Sigur, asta e, nu o să te simți pe deplin nicăieri, ci undeva la mijloc între astea două locuri. Stai aici și-i dor de casă, stai în Moldova - și-i dor de SUA... M34A

Aceste afirmații ne determină să afirmăm că, în prezent, asistăm la crearea unor „mecanisme de dezintegrare”, potrivit sociologului britanic Anthony Giddens, o „separare de timp și spațiu”, care anterior au fost nedivizate, când viața comună era locală. [7, p. 20] Revoluția în transport și comunicare în secolul al XIX-lea a făcut din stăpânirea spațiului o dimensiune fundamentală prin reducerea legăturii dintre timp și distanța parcursă. Acest lucru a devenit deosebit de important acum că nu mai poate fi separată de timp.

Deși migranții moldoveni dețin un puternic capital social și în pofida faptului că există asociații ale migranților și organizații ale diasporei, importanța și rolul lor pentru comunitățile de migranți și familiile lor par a fi extrem de limitate. Aceste comunități nu se bucură de un grad sporit de legitimitate din partea migranților. [10, p. 133-137] Mai mult de 10 asociații moldovenești pot fi găsite în Statele Unite ale Americii, cum ar fi „Casa Mare” din Washington, DC, și „Moldova pentru Democrație și Dezvoltare” și organizațiile „Grigore Vieru”, în Brooklyn, New York. Funcționarii de la Ambasada Republicii Moldova în SUA au confirmat aspectele de colaborare cu asociațiile diasporei.

Principalele asociații moldovenești sunt incluse în lista de distribuție a Ambasadei, prin care se transmit cele mai importante comunicări, informații despre activitatea Ambasadei, oportunități de implicare a Di-

asporei, evenimente din țara de origine, hotrări guvernamentale etc. În mod similar, există un diplomat la Ambasadă, responsabil pentru Diasporă, care este un punct de contact extrem de util.

Diaspora este implicată în numeroase evenimente, în special evenimente culturale: organizarea de concerte, marcarea unei sărbători naționale sau religioase etc. În primul rând, localizarea asociațiilor moldovenești în alte localități decât Washington DC împiedică anumiți reprezentanți ai Ambasadei să participe la aceste evenimente. Distanțele mari și bugetele limitate nu permit utilizarea tuturor oportunităților de a dezvolta întregul potențial al cooperării dintre Ambasadă și comunitate.

Problemele menționate de funcționarii de la Ambasadă sunt sesizate și de către membrii comunităților moldovenilor din SUA. Aceștia se referă la capacitățile reduse ale Ambasadei de a face față numărului mare de solicitări. Acestea țin de afaceri consulare și se referă la perfectarea actelor de identitate expirate, soluționarea unor situații problematice apărute.

În pofida faptului că emigranții din Republica Moldova aflați în SUA se implică în activități de caritate, aceștia sunt destul de rezervați la capitolul participare politică. Unele dintre motivele invocate este distanța față de Republica Moldova și lipsa încrederii în potențialul de influență a diasporei asupra situației politice din țară. În general, migranții moldoveni din SUA votează pentru forțele politice de centru-dreapta.

Necătând la faptul că migranții moldoveni stabiliți în SUA nu manifestă tendințe evidente de reîntoarcere, aceștia dispun de un potențial social-economic și politic care poate fi utilizat pentru dezvoltarea țării de origine, Republica Moldova.

BIBLIOGRAFIE

1. Anderson B. Long-Distance Nationalism. În: *The Spectre of Comparisons*, ed. Benedict Anderson, London: Verso, 1998, pp. 58–74.
2. Biroul Național de Statistică. În: <http://statbank.statistica.md/pxweb/sq/ebd40159-49c3-4caf-8d9b-c7d8347a2dbd> (accesat la 2.05.2019).
3. Departamentul Securitate Internă, SUA. În: <https://www.dhs.gov/immigration-statistics/yearbook/2017/table14> (accesat la 23.04.2019).
4. Departamentul Securitate Internă, SUA. În: <https://www.dhs.gov/immigration-statistics/yearbook/2017/table3> (accesat la 23.04.2019).
5. Departamentul Securitate Internă, SUA. În: <https://www.dhs.gov/immigration-statistics/yearbook/2017/table21> (accesat la 23.04.2019).
6. Departamentul Securitate Internă, SUA. În: <https://www.dhs.gov/immigration-statistics/yearbook/2017/table41> (accesat la 23.04.2019).
7. Giddens A. *The Consequences of Modernity*, 1990; reprint, Stanford: Stanford University Press, 1991.
8. În: www.greencard.md (accesat la 2.05.2019).
9. Jie Z., Batalova J. European Immigrants in the United States December 1, 2015. În: <http://www.migrationpolicy.org/article/european-immigrants-united-states> (accesat la 25.04.2019).
10. Rusu R. Cadrul național instituțional și legislativ privind diaspora. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și practica administrării publice”*. Chișinău, 20 mai 2016. AAP, 2016, p. 133-137.
11. Rusu R. Aspecte generale ale migrației din Republica Moldova în Statele Unite ale Americii. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și practica administrării publice”*. Chișinău, 19 mai 2017. AAP, 2017, p. 158-163.

Prezentat: 3 mai 2019.

E-mail: rusu_rodika@mail.ru